

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ [ως προς τη σχέση τους]

Κύριες ή ανεξάρτητες	Δευτερεύουσες ή εξαρτημένες
Μου είπε	ότι θα φύγει αμέσως

ΕΙΔΗ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
Συνδέει όμοιες προτάσεις	Συνδέει ανόμοιες προτάσεις
-κύρια+κύρια	-κύρια+δευτερεύουσα
-δευτερεύουσα+όμοια δευτερεύουσα	-δευτερεύουσα+ανόμοια δευτερεύουσα [η μια δευτερεύουσα εξαρτάται από την άλλη]
Παρατακτικοί σύνδεσμοι	Υποτακτικοί σύνδεσμοι
Συμπλεκτικοί: και, κι, ούτε, μήτε	Ειδικοί: ότι, πως, που
Αντιθετικοί: αλλά, μα, όμως, παρά, μόνο, ωστόσο	Διστακτικοί: μη, μήπως
Διαχωριστικοί: ή, είτε	Αιτιολογικοί: γιατί, επειδή, αφού
Συμπερασματικοί: ώστε, λοιπόν, άρα, επομένως, που	Τελικοί: να, για να
	Αποτελεσματικοί: ώστε, ώστε να, που
	Υποθετικοί: αν, άμα
	Χρονικοί: όταν, ενώ, αφού, μόλις, καθώς
	Εναντιωματικοί: αν και, και αν
	Μόριο: αν
	Αναφορικές αντωνυμίες: που, ο οποίος, όποιος, όσος
	Αναφορικά επιρρήματα: όπου, που, όπως, όσο
	Ερωτηματικές αντωνυμίες: ποιος, ποιανού, τι, πόσος
	Ερωτηματικά επιρρήματα: πού, πότε, πώς, πόσο
ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ	
Όμοιες προτάσεις [δίπλα-δίπλα] χωρίς σύνδεσμο	
Η βροχή σταμάτησε, τα σύννεφα διαλύθηκαν, ο ήλιος έλαμψε στον ουρανό.	

- ✓ Ο σύνδεσμος ώστε μετά από τελεία ή άνω τελεία είναι παρατακτικός ενώ μετά από κόμμα είναι υποτακτικός

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ / Ή ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ

<u>ΕΙΔΟΣ</u>	<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	<u>ΧΡΗΣΗ</u>
ειδικές	ότι, πως, που, να	υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση
βουλητικές	να	υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση
ενδοιαστικές	μήπως, μη[δεν]	υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση
Πλάγιες ερωτηματικές Ολικής άγνοιας/μερικής	ερωτηματικές αντωνυμίες, ερωτηματικά επιρρήματα,	υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση

άγνοιας	συνδέσμους : αν, γιατί, μήπως κ.τ.λ.	
Αναφορικές ονοματικές <ul style="list-style-type: none"> ▪ Επιθετικές [προσδιορισμός σε ουσιαστικό] ▪ Ελεύθερες [εξάρτηση από ρήμα] 	Αναφορικές αντωνυμίες[που, όποιος, όσος-η-ο,οσοδήποτε, ό,τι....]	υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επιθετικός προσδιορισμός, ετερόπτωτος προσδιορισμός

2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ

<u>ΕΙΔΟΣ</u>	<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	<u>ΧΡΗΣΗ</u>
αιτιολογικές	γιατί, επειδή, αφού, που, μια και, καθώς, μια που	επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας
τελικές	για να , να [=για να]	επιρρηματικός προσδιορισμός σκοπού
αποτελεσματικές ή συμπερασματικές	,ώστε[να], που[να], να	επιρρηματικός προσδιορισμός αποτελέσματος
Υποθετικές [υπόθεση] <ul style="list-style-type: none"> ▪ Το πραγματικό ▪ Το αντίθετο του πραγματικού 	αν, εάν	επιρρηματικός προσδιορισμός όρου
εναντιωματικές ή παραχωρητικές	αν και, ενώ, μολονότι, και ας, ας, μόλο που κ.τ.λ. και αν, και να, που να, να κ.τ.λ.	επιρρηματικός προσδιορισμός εναντίωσης ή παραχώρησης
Χρονικές <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ταυτόχρονο/προτερόχρονο/υστερόχρονο 	όταν, όποτε, σαν, πριν [να] , ώσπου να, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, μόλις , προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, άμα , την ώρα που κ.τ.λ.	επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου
αναφορικές επιρρηματικές	αναφορικά επιρρήματα: όπου, όπως, όσο, καθώς, σαν, ωσάν	επιρρηματικός προσδιορισμός τόπου, χρόνου, τρόπου, ποσού, παρομοίωσης, συμφωνίας, εναντίωσης ή παραχώρησης

 Οι ευθείες ερωτήσεις είναι κύριες προτάσεις

 Οι ονοματικές προτάσεις κατά κανόνα δε χωρίζονται με κόμμα από την κύρια πρόταση, ενώ οι επιρρηματικές χωρίζονται

Οι Άγγλοι ήξεραν από πριν πόσα εχθρικά αεροπλάνα έρχονταν για επιδρομή[ονοματική] , σε πόση απόσταση βρίσκονταν[ονοματική] και σε ποιο ακριβώς σημείο πετούσαν[ονοματική].

επιμέλεια : Κ.Χαλέπη